

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 22 sierpnia 2017 r.

Poz. 2487

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE ZNAK: PNK.I.4130.50.2017 WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 4 sierpnia 2017 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.)

stwierdza się nieważność

uchwały Nr XXXVII/40/17 Rady Gminy Nowa Słupia z dnia 26 maja 2017 r. w sprawie zmiany nazwy ulicy 22 Lipca położonej w miejscowości Rudki .

Uzasadnienie

Przekazaną organowi nadzoru w dniu 2 czerwca 2017 r. uchwałą Nr XXXVII/40/17 z dnia 26 maja 2017r. Rada Gminy Nowa Słupia powołując się na art. 18 ust. 2 pkt 13 i art. 40 ust.1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), zmieniła aktualnie istniejącą nazwę ulicy „22 Lipca” w miejscowości Rudki na ulicę „22 Lipca”.

W załączonym do uchwały uzasadnieniu rada argumentowała, że przechylając się do propozycji mieszkańców postanowiła dokonać zmiany dotychczasowej nazwy na nazwę „22 Lipca”, z którą to datą, wiążą się ważne dla naszego regionu fakty historyczne. W tym dniu w roku 1807 została przez Napoleona Bonapartego nadana Konstytucja dla Księstwa Warszawskiego, w skład którego wchodziła również ziemia świętokrzyska. Księstwo Warszawskie było namiastką niepodległości i zostało utworzone dzięki bohaterskiej postawie polskich legionów walczących u boku Bonapartego. Argumentacja powyższa powtórzona została w piśmie Przewodniczącego Rady Gminy z dnia 21.06.2017 r. skierowanym do Wojewody Świętokrzyskiego w odpowiedzi na wszczęcie postępowania nadzorczego. W ocenie rady, nazwa ulicy nie kojarzy się ze świętem komunistycznym, ponieważ ulica nie nosi nazwy Narodowego Święta Odrodzenia Polski. W dacie 22 Lipca miało miejsce wiele wydarzeń, a data ta nie budzi kontrowersji wśród lokalnej społeczności, dlatego nie należało dokonywać radykalnych zmian. Jak wynika z wyjaśnień Przewodniczącego, podejmując przedmiotową uchwałę poza tym radni kierowali się zasadą oszczędności i celowości, związanych ze zmianą szyldów i pieczętek .

Wątpliwości organu nadzoru powstały w korelacji z prezentowanym w tej kwestii stanowiskiem Instytutu Pamięci Narodowej. W myśl oficjalnego stanowiska Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (dalej IPN), opublikowanego na jego stronie internetowej, nazwa „22 lipca” symbolizuje komunizm i jako taka podlega zmianie, zgodnie z dyspozycją art. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Natomiast w ocenie organu nadzoru, zmiana dotychczasowej nazwy ulicy na nazwę identyczną, pozbawioną dodatkowych elementów wskazujących na aktualny kontekst, może być pochytywana za zmianę pozorną, stanowiącą jedynie próbę obejścia normy art. 1 ww. ustawy.

Mając powyższe na uwadze organ nadzoru w dniu 28 czerwca 2017r. znak: PNK.I.4131.134.2017 wystąpił w trybie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub

innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744) do Naczelnika Delegatury IPN w Kielcach o udzielenie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy ulicy z art. 1 w/w ustawy, w myśl którego nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustroj totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

W dniu 03 sierpnia 2017 r. do organu nadzoru wpłynęło, pismo Delegatury IPN w Kielcach znak WUKi 075-16(2)/17 datowane na dzień 27 lipca 2017r. wyrażające opinię, że nazwa ulicy 22 lipca, zlokalizowanej w miejscowości Rudki gmina Nowa Słupia w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu powinna zostać zmieniona, jako wypełniająca normę art. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. W opinii IPN podniesiono, że nazwa 22 Lipca (1944r.) jest upamiętnieniem wylansowanej przez propagandę komunistyczną daty powstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. Dzień ten został ogłoszony w PRL świętem państwowym jako „Święto Odrodzenia Polski”. Taka symbolikę tej daty umacniano poprzez nadawanie nazwy 22 Lipca ulicom, instytucjom i zakładom przemysłowym. Przytaczając historie utworzenie PKWN jako jedynej władzy do zarządzania terytorium RP oraz pełną zależność od ZSRR, zarówno PKWN jak i kolejnych rządów w okresie PRL, oznaczała realizację priorytetów polityki sowieckiej, z reguły wbrew interesom polskich obywateli i wbrew polskiej racji stanu. W konkluzji, zdaniem IPN nazwa 22 Lipca (1944) symbolizuje komunizm i jako taka podlega zmianie. W tej sytuacji, aby uniknąć kontrowersji IPN sugeruje, aby podjąć nową uchwałę o nadaniu nazwy ulicy zawierającą dotychczasową datę dzienną z kalendarza jednak odnoszącą się do innego roku z uzasadnieniem, w którym zostaną wskazane inne wydarzenia, niż te, które dotychczas były formą gloryfikacji systemów totalitarnych. W konsekwencji - zdaniem IPN - nowa nazwa ulicy „22 Lipca 1807 r.” będzie odwoływać się do konkretnego wydarzenia z którym chcemy ją powiązać i będzie kojarzyła się jednoznacznie.

Organ nadzoru w pełni podziela i przyjmuje wnioski płynące z opinii IPN, wydanej w tej sprawie.

W ocenie organu nadzoru, w przedstawionych okolicznościach uprawniony jest wniosek, iż skoro nazwa ulicy pozostała taka sama, to de facto zmiana nie została w ogóle dokonana, pomimo formalnego podjęcia uchwały tej sprawie. Pozwala to odczytywać w działaniu Rady intencje, która prowadzi do obejścia obowiązującego porządku prawnego i niezastosowanie się do dyspozycji art. 6 ust. 1 ww. ustawy. Podkreślić w tym miejscu trzeba, iż rolą organu stanowiącego gminy, jak i organu nadzoru, jest stosowanie się do norm powszechnie obowiązującego prawa, ponieważ są nimi bezwzględnie związane. Uwagi na temat zasadności wprowadzonych rozwiązań legislacyjnych, mogą być podnoszone w procesie ustawodawczym, ale po ich wejściu w życie muszą być przestrzegane, bez względu na pojawiające się kontrowersje, nastawienie, światopogląd, czy też utożsamianie się z nimi. Zwłaszcza organy administracji publicznej nie powinny mieć w tej materii najmniejszych wątpliwości. Nazwa ulicy „22 Lipca” nie wskazuje, z czym rzekomo „nowa” nazwa ulicy ma konkretnie związek. W powszechnym bowiem odbiorze występujący samodzielnie w nazwie ulicy zwrot „22 Lipca”, posiada utrwalone skojarzenia z nazewnictwem komunistycznym.

Mając zatem na uwadze powyższą argumentację nie można także przyjąć, że przyjęta przedmiotową uchwałą nazwa, ma jednoznacznie związek z wydarzeniem 1807 roku, które przytoczono w uzasadnieniu. Jeśli taka była intencja organu to na pewno nie jest to precyzyjne określenie i nie może jako norma prawa miejscowego pozostawać w sferze domysłów.

Ponadto w odniesieniu do argumentacji, iż rada kierowała się zasadą oszczędności warto podnieść, że stosownie do art. 5 ww. ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Nadto zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy, nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową, a zatem dokumenty takie jak np. dowód osobisty, prawo jazdy, etc. zachowują swoją ważność.

Mając na względzie przytoczone wyżej okoliczności, w ocenie organu nadzoru powyższa uchwała podjęta została z rażącym naruszeniem prawa.

Biorąc pod uwagę treść art.2 ust.3 o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oczekiwanie na opinię IPN wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu.

W tym stanie rzeczy rozstrzygnięto jak na wstępie.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach, za pośrednictwem Wojewody Świętokrzyskiego, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

Wojewoda Świętokrzyski

Agata Wojtyszek